

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
Факультет «Аудіовізуального мистецтва та медіатехнологій»
Кафедра «Аудіовізуального мистецтва»

Семенюк Лілія Сергіївна

Відеоарт «Птаха»

Кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Бакалавр»
зі спеціальності 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво ОПП
«Реклама та відеоарт»

Науковий керівник: Новікова Олена Георгіївна
Викладачка кафедри аудіовізуального мистецтва

Харків 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ.....	9
1.1 Поняття вимушеної міграції.....	9
1.2 Психологічний аспект досвіду вимушеної міграції.....	10
1.3 Згадка про відеоарт, і пояснення актуальності жанру для обраної теми.....	12
1.4 Образ птаха як символ вимушеної міграції.....	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ХУДОЖНІХ РОБІТ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ТЕМОЮ ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ.....	16
2.1 Міграція в сучасному мистецтві.....	16
2.2 Образ теми у відеоарті.....	18
2.3 Власний досвід.....	19
Висновки розділу 2.....	23
РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ ТА ХУДОЖНЯ КОНЦЕПЦІЯ ВІДЕОАРТ РОБОТИ «ПТАХА».....	24
3.1 Ідея та концепція роботи Територіальні рамки.....	24
ЛОГЛАЙН.....	25
ІДЕЯ.....	25
КОНЦЕПЦІЯ.....	25
СИНОПСИС.....	25
3.2 Драматургічна структура відеороботи.....	26
Сцена 1. Місто/Знайомство з простором.....	26
Сцена 2. Перший тригер.....	26
Сцена 3. Відображення.....	26
Сцена 4. Музика/тригер війни.....	28
Сцена 5. Повідомлення як тригер.....	28
Сцена 6. Літак.....	28
Сцена 7. Фінал/образ птаха.....	28
КОНСТРУКЦІЯ (композиція).....	29
Основні місця дії:.....	30
Дійові особи:.....	30
Жанр:.....	30
Художній образ:.....	30
Засоби втілення задуму: Монтаж відбувається у програмі DaVinci Resolve. Також будуть використані кадри з двох країн - Норвегія та Україна.....	31
Єдина дія: Головна героїня проживає свій тягар на самоті, а у кінці відпускає його разом з зграєю птахів.....	31
Сценарій та розкадрування:.....	31
3.3 Звукове та візуальне рішення:.....	31
Візуальне рішення:.....	31
Звукове рішення:.....	32
3.4 Технічна реалізація.....	33
Висновки розділу 3.....	35
ВИСНОВКИ.....	36
ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА :.....	37
ДОДАТКИ.....	38
Додаток А.....	39
Додаток В.....	39
Додаток С.....	40
Додаток D.....	41

ВСТУП

Повномасштабне вторгнення в Україну наприкінці лютого 2022 року спричинило велику хвилю біженства. Біженець — це особа, яка через обґрунтовані побоювання переслідувань (раса, релігія, національність, громадянство, політичні погляди) перебуває за межами своєї рідної країни, де має громадянство та не може почувати себе в безпеці у цій країні. Біженці потребують міжнародного захисту та не можуть повернутися додому через небезпеку.

Війна приносить не тільки матеріальні та фізичні проблеми, а також психологічні. «У моменти стресу наш розум легко чіпляється за тривожні думки й емоції, і ми починаємо віддалятися від того, що для нас справді важливо» — адаптація ідей Acceptance and Commitment Therapy, Расс Харріс. Тобто, будь який стрес, а тим паче стрес від війни, в першу чергу, заважає діяти швидко та з розумом. На жаль, стрес може також стати причиною того, що людина не може врятувати своє життя, і це дуже страшно. Тому, багато людей обирають поїхати у безпечну країну, для того, щоб захистити себе і свої рідних. За офіційними даними United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) з 31.12.2025 по 08.02.2026 у таких країнах, як: Болгарія, Чехія, Естонія, Угорщина, Латвія, Литва, Польща, Молдова, Румунія, Словаччина, перебуває 2 144 040 (два мільйони сто сорок чотири тисячі сорок) українських біженців, які отримали статус біженця. Найбільше число українців, які отримали статус біженця у країні - Німеччина (1,241,000).

Обрана мною тема є надзвичайно актуальною в сучасному світі, адже проблема вимушеної міграції стосується не лише українців, а й мільйонів інших людей з різних країн. Через війни, збройні конфлікти, політичну нестабільність та загрозу життю люди змушені залишати свої домівки, рідні міста, роботу, навчання і звичний спосіб життя. Країни, що приймають вимушених переселенців, також стикаються з проблемами, а саме: забезпечення житлом, роботою, освітою, медичною допомогою. Водночас

біженці переживають психологічні труднощі, втрату дому, адаптацію до нової культури та мови.

Я сама стикнулася з вимушеною міграцією, тому добре розумію як це важко. Коли в тебе немає права вибору, і ти маєш думати тільки за свою безпеку. Переїзд в іншу країну став для мене поштовхом до розуміння цієї проблеми, також я познайомилася з людьми з різних куточків світу, кожен із яких має свою важку історію. Наприклад, дівчина Фатма, яка у 17 років поїхала разом з родиною до Норвегії, бо через війну в її рідній країні вона залишилась без домівки. Також я чула багато інших історій. Ці історії показали мені, що вимушена міграція є дуже важкою проблемою у наш час, тому приклади інших вчать нас цінувати безпеку, підтримку та своє життя в першу чергу, бо кожна людина, яка втратила своє минуле життя, будинок, і вимушена була тікати, - заслуговує на новий шанс у житті. Але, біженця не питали, чи хоче він цього шансу? чи хоче він залишити своє минуле життя і почати нове? Це питання дуже важке, і кожен має право на свою думку.

«Ніхто не садить своїх дітей у човен, якщо вода не є безпечнішою за сушу»
— Варсан Шир. Тобто, люди не залишають своє минуле життя, та не наважуються на небезпечну втечу через своє бажання. Вони діють вимушено, через важкі обставини, і кожен з них має право почати життя спочатку.

Адаптація до життя в іншій країні теж буває дуже важкою. Звісно, вона ніколи не зрівняється з жахом війни, яку переживають біженці, але все одно потребує сил, терпіння та часу. Потрібно звикати до нової мови, культури, звичок і правил, шукати роботу чи навчання. Також через інший клімат можуть виникнути нові проблеми зі здоров'ям, яких раніше не було. Однак завдяки підтримці та зусиллям влади приймаючої країни, адаптація стає набагато легшою. Тимчасовий захист, доступ до житла, освіти, медичної допомоги та робочих місць дає впевненість та плани на подальше життя. Це показує, наскільки люди бувають добрими та чутними до інших, бо навіть маленька підтримка може значно полегшити початок нового життя.

Особливістю моєї роботи є відеоарт, у якому я прагну показати емоційний світ біженця так, як бачить його сам біженець, його думки, радості та сум. Через картинку, а саме через відеоролик, де можна побачити тригери біженця, людина, яка ніколи не стикалась з цим, зможе відчувати думки та переживання людини, яка залишила рідний дім.

Я хочу, щоб глядач відчув реальні думки біженця. Кожен кадр я подам так, щоб глядач відчував та співчував ліричному герою. Мій відеоролик показує саме відчуття біженця. Також це трохи автобіографічна робота, бо те, що я покажу в своєму відеоролику, я проходила сама. Я вважаю, що це додасть у мою роботу більше емоцій та розуміння.

Чому саме відеоарт?

По-перше, жанр відеоарту дозволяє вийти за грань та уособити мої думки, тобто те, що я бачу лише у своїй голові, показати іншим. Моя робота це спосіб розкрити більш глибоко проблему вимушеної міграції, бо нажаль у світі ця проблема не так поширена. . Сенс моєї роботи, щоб глядач відчув те, що відчуває біженець. Для тих, хто зіткнувся з вимушеною міграцією, це нагадування, що вони не самі, для інших — нагадування цінувати кожен день.

По-друге, я роблю з художнього та реального одну картину: кадри людини на березі моря передають її внутрішній стан. Думки людини, яка проживає цей досвід можуть бути різними — іноді похмурими, іноді сонячними, і це я хочу показати через природу.

Жанр відеоарту дозволяє торкнутися важливих тем, як пам'ять, ідентичність, особистий досвід, межа між приватним і публічним. Як у роботах Stephanie Comilang, відеоарт може поєднувати соціальні питання, міграцію, втрату дому та пошук нового життя, роблячи це через образи та атмосферу, а не лише через слова.

Мета моєї роботи полягає в створенні трьох хвилинної відеоарт роботи «Птаха», що досліджує феномен вимушеної міграції. Для повного досягнення поставленої задачі, я виконаю такі завдання:

1. Проаналізую всі аспекти вимушеної міграції
2. Розроблю художню концепцію відеороботи
3. Зроблю монтаж усіх частин відеороботи, та об'єднаю в одну концепцію.

Об'єктом дослідження є феномен великої хвилі вимушеної міграції в певний період.

Предметом дослідження є художня інтерпретація проблеми за допомогою відеоарту.

Методами дослідження є пошук та збір матеріалу, проведення знімального процесу та залучення охочих до участі.

РОЗДІЛ 1 ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ

1.1 Поняття вимушеної міграції

Розберемо саме поняття: вимушена міграція

Вимушена міграція, це - переміщення людей, спричинене збройними конфліктами, переслідуваннями, насильством, екологічними чи техногенними катастрофами.

Чому саме люди вимушено покидають своє місце життя?

Основні причини вимушеної міграції:

- 1.Збройні конфлікти та війни;
2. Переслідування;
3. Природні катастрофи та екологічні зміни;
4. Порушення прав людини;
5. Економічна безвихідь.

Вимушена міграція є одним із найгостріших соціальних явищ сучасного світу, яке охоплює мільйони людей. Вона виникає тоді, коли люди змушені залишати свої домівки не за власним бажанням, а через обставини, що загрожують їхньому життю, безпеці чи гідності. На відміну від добровільної міграції, вимушене переселення пов'язане з кризовими ситуаціями, у яких людина часто немає вибору. Це може бути як внутрішнє переміщення в межах своєї країни, так і пошук притулку за кордоном.

Однією з головних причин вимушеної міграції є збройні конфлікти та війни. Воєнні дії руйнують житло, інфраструктуру, позбавляють людей стабільності та створюють постійну загрозу для життя. Саме через небезпеку цивільне населення змушене покидати рідні місця в пошуках найбезпечнішого середовища. Також важливими факторами є політичні переслідування, етнічна чи релігійна дискримінація, які змушують людей рятуватися від репресій.

Не менш важливими причинами є природні катастрофи, зміни клімату, техногенні аварії та екологічні проблеми. Повені, посухи, землетруси, радіаційні аварії або деградація природного середовища можуть зробити певні території непридатними для життя. У таких випадках люди також вимушені залишати свої домівки, навіть якщо не мають фінансових чи соціальних ресурсів для переїзду.

Вимушена міграція має не лише фізичні, а й глибокі психологічні наслідки. Люди втрачають дім, соціальні зв'язки, звичне середовище та часто стикаються з труднощами адаптації на новому місці. Саме тому проблема вимушеної міграції потребує не лише гуманітарної допомоги, а й суспільного розуміння, підтримки та створення умов для відновлення життя постраждалих людей.

1.2 Психологічний аспект досвіду вимушеної міграції

Вимушена міграція — це не лише фізичне переміщення людини з одного місця в інше, а й глибокий психологічний досвід. Людина втрачає рідний дім, звичний спосіб життя, соціальні зв'язки та часто — відчуття безпеки. Цей досвід супроводжується сильними емоціями: тривогою, сумом, страхом за майбутнє, почуттям провини або відчуженості.

Я б хотіла навести приклад про пакистанську активістку Малалу Юсафзай, пакистанська феміністка, активістка доступу жінок до освіти у всьому світі, блогерка та автобіографістка. Вона написала низку книг, серед них: “Ми – переміщені”, “Я – Малала”, “Чарівний олівець Малали” (Malala's Magic Pencil), “Малала: як я почала захищати права дівчат” (Malala: My Story of Standing Up for Girls' Rights). В книзі “Ми – переміщені” – Малала описує власний досвід зміни країни та історії тих біженців, яких вона зустріла пізніше. Це колекція з думок та історій, які показують різні грані однієї проблеми – вимушеної зміни всього знайомого, у пошуках шансу на виживання. В книзі “Я – Малала” вона описує своє дитинство в Пакистані, де до влади прийшов Талібан. Відповідно, тоді музика була заборонена, як і танці, а освіта передбачалась загалом для чоловіків, і з релігійним ухилом. І Малала, яка продовжувала боротись за право на освіту, була майже вбита,

коли їй в обличчя вистрілили по дорозі в школу. В цій книзі читач проходить разом з Малалою етапи її становлення в умовах жорстокого режиму на шлях боротьби за базові права, навіть ціною свого здоров'я та життя.

Мігранти-біженці часто перебувають у сильному стресі з відповідними психологічними симптомами. Багато з них зіткнулися з війною, насильством, тортурами і смертю, а також з небезпечною втечею. Крім того, переїзд до нової країни, знайомство з новим мовним середовищем і суспільством завжди викликає стрес і навантаження. Прибуття в країну часто є позитивним і сповненим надій моментом. Загальні почуття на цьому етапі включають хвилювання, полегшення і вдячність.

Надії та очікування великі, і є сильна віра в такі аспекти, як вивчення мови та пошук роботи. На процес організації спрямовується багато енергії.

Очікування та побажання іноді можуть бути нереалістичними. Спочатку може здаватися, що в новій країні немає жодних викликів, і труднощі часто визнаються не одразу.

До факторів, що впливають на психічне здоров'я іммігрантів, належать, наприклад, такі: дискримінація та расизм, самотність, фінансова невизначеність, відсутність інклюзії, мовні та культурні виклики, труднощі з доступом до соціальних та медичних послуг, тривалий час розгляду заяв про надання притулку, невпевненість у майбутньому.

Невизначене майбутнє викликає стрес. Нові задачі та шляхи працевлаштування вимагають великої концентрації, забирають сили. Часом виникають складності в соціальних стосунках або через їх відсутність. Відповідну роботу можна знайти не одразу, можливі труднощі з житлом, грошима та їжею. Це створює психологічний тягар, сильні реакції та почуття, які дивують і лякають. Однак це зрозуміла і нормальна частина адаптації. Основним почуттям на цьому етапі часто є смуток, який також відчувається як туга за домівкою. Сумувати - це природно і навіть необхідно. Ви повинні відмовитися від старого, щоб мати можливість рухатися до нового. Тільки

коли біженець прийме те, що втратив, він зможе дивитися в майбутнє і бачити можливості, які є в новій країні.

1.3 Згадка про відеоарт, і пояснення актуальності жанру для обраної теми

Відеоарт як жанр є особливо ефективним для розкриття теми вимушеної міграції, оскільки він дозволяє передати внутрішній стан людини не лише словами, а через образи, рух, світло, звук і колір. На відміну від традиційного відео, відеоарт створює переживання емоцій глядачем, занурюючи його у психологічний світ біженця.

Через художнє осмислення, відеоарт дозволяє показати складні емоції — сум, страх, тугу за домом, надію та втрату. Тема вимушеної міграції не обмежується нічим, вона про людські долі, травми та внутрішні переживання.

Вибір відеоарту як засобу вираження допомагає глядачеві відчутти внутрішній світ біженця: через образи на березі моря, зміну світла та кольору можна передати коливання його думок — від похмурих і грозових до сонячних та світлих. Такий підхід дозволяє зробити тему більш живою та емоційно зрозумілою, а також створює простір для співпереживання та рефлексії.

Відеоарт як жанр часто використовується митцями для дослідження особистого досвіду, травми, ідентичності та межі між приватним і публічним, що робить його природним вибором для теми міграції та внутрішніх переживань людини, яка змушена залишити свій дім.

За словами Сильвії Мартін у книзі *Video Art* (серія *Basic Art*), відео стало важливим художнім медіумом саме завдяки своїй доступності та здатності передавати рух, звук і час... «Непосередність і доступність відео

роблять його ідеальним середовищем для художників, які працюють із рухомим зображенням і звуком. Ще в 1970-х, коли відеокамери стали доступні широкому загалу, митці почали експериментувати з можливостями відео... Це призвело до того, що відео стало важливим засобом вираження у сучасному мистецтві». Тобто, відео арт — це як новий подих у світі кіно та відео. Нажаль, його не хотіли визнавати: «Хоча відеоарт довгий час не сприймався основним мистецьким мейнстрімом, завдяки роботам таких митців, як Bill Viola, Bruce Nauman, Gillian Wearing та ін., відео зараз твердо визнано як важливий вид мистецтва».

1.4 Образ птаха як символ вимушеної міграції

Образ птаха у мистецтві часто використовується як метафора свободи, руху та переміщення. У контексті вимушеної міграції він набуває особливого значення: птах символізує людину, яка змушена залишити свій дім, покинути рідну землю та шукати новий прихисток.

Птах у польоті відображає одночасно крихкість і силу біженця. Як і птах, людина опиняється у невідомому просторі, піддається стихії обставин і одночасно прагне вижити та зберегти свою ідентичність. Зміна місця, необхідність адаптуватися до нової території та культурного середовища перегукується з міграційними маршрутами птахів, які шукають безпечне місце для життя.

У відеоарті образ птаха може передаватися через рух камери, світло, форму тіні або навіть метафоричні кадри на морському узбережжі, де людина стає ніби «птахом» на шляху до нового життя. Така художня метафора дозволяє глядачеві відчувати психологічний стан біженця — тривогу, надію, страх та свободу одночасно, роблячи тему вимушеної міграції більш відчутною і емоційно зрозумілою.

Образ птаха також підкреслює універсальність досвіду міграції: він не обмежується конкретною культурою чи національністю, а передає спільне

відчуття втрати дому та пошуку нового прихистку для всіх, хто змушений залишати рідну землю.

Я бачу образ птаха, як з однієї сторони свобода, а з іншої - залишити все, та летіти в пошуку нового життя. Для мене люди, які втратили свої домівки та відправились на пошуки нових, справді як птахи. У своїй роботі я хочу показати образ птаха у людині, що вони однакові. У птаха руйнують домівку: погані люди, природні обставини, інші тварини, тощо. У людини, яка втратила домівку через війну, така ж сама ситуація, як у птаха. Вони однакові.

Образ птаха допомагає глядачеві відчувати, що міграція — це не лише фізичний рух, а й емоційна подорож, пошук нового дому та збереження власної ідентичності. Він універсальний і зрозумілий будь-кому, адже втрату дому і прагнення знайти безпечне місце переживає кожен, хто змушений залишати рідну землю. Я хочу розповісти про птахів, у яких руйнують домівки.

Наслідки для птахів:

- Загибель потомства: Найчастіше в гніздах знаходяться яйця або безпорадні пташенята, які гинуть без батьківської опіки або від фізичного знищення гнізда.
- Втрата енергії: Птахи витрачають величезну кількість енергії та часу на будівництво гнізда, пошук матеріалів та висиджування.
- Стрес та залишення території: Якщо гніздо зруйноване, птахи можуть залишити цю територію, зазнати сильного стресу, а іноді й не встигнути вивести потомство в іншому місці за сезон.
- Захисна поведінка: Багато птахів (наприклад, ті, що гніздяться на землі) мають тактику відволікання уваги, намагаючись відвести хижака чи людину від гнізда. Така ж сама ситуація і у людей. Вони також реагують дуже схоже.

Отже, при порівнянні ситуацій з втратою домівки у птахів та людей, можна зробити висновок, що птаха, це дуже влучний образ для того, щоб показати людину, яка втратила домівку. Це чудова метафора для пояснення вимушеної міграції людей.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ХУДОЖНІХ РОБІТ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ТЕМОЮ ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ

2.1 Міграція в сучасному мистецтві

Міграція стала однією з ключових тем сучасного мистецтва, адже вона торкається глобальних соціальних, політичних і гуманітарних проблем. Художники звертаються до досвіду вимушених переселенців, біженців і мігрантів, щоб показати, як втрата дому, культурної ідентичності та безпеки впливає на людину.

У сучасному мистецтві міграцію відображають різними способами: через відеоарт, інсталяції, фотографію, перформанс та інтерактивні проєкти. Такі роботи часто не лише документують факти, а й передають психологічний стан людини — її страх, сум, надію та прагнення знайти новий дім. Важливим аспектом зображення міграції в мистецтві є також прагнення художників привернути увагу суспільства до проблем дискримінації, інтеграції та соціальної ізоляції мігрантів. Через свої роботи митці показують, як складно людям, що змушені були покинути рідні місця, знайти себе в новому середовищі та зберегти власну ідентичність.

Багато сучасних проєктів мають документальний характер і базуються на реальних історіях біженців. Вони допомагають глядачеві краще зрозуміти масштаб проблеми та побачити за статистикою живих людей з їхніми особистими переживаннями. Таким чином мистецтво стає не лише формою вираження, а й інструментом соціального діалогу.

Окремо варто відзначити, що тема міграції часто використовується для створення емоційного зв'язку між глядачем і героями творів. Завдяки цьому мистецтво сприяє розвитку емпатії та формує більш людяне ставлення до тих, хто опинився в складних життєвих обставинах.

Також, для прикладу можемо розглянути декілька відомих митців і їх твори, які працюють із темою міграції, біженців і вимушеного переселення:

"Закон подорожі" (Law of the Journey, 2017) (*див.додаток А*) — це масштабна інсталяція та виставка китайського художника-активіста Ай Вейвєя, присвячена глобальній кризі біженців. Вона є однією з його найбільших і найзнаковіших робіт на тему прав людини. Опис інсталяції: Центром виставки є 70-метровий надувний човен із чорного ПВХ, що висить у повітрі. У човні розміщено 258 гігантських безликих фігур біженців, виконаних з того ж матеріалу.

Човен символізує трагічний шлях мігрантів, які перетинають море у пошуках безпеки. Фігури підкреслюють те, коли людей сприймають як масу, а не як окремих людей, і показують масштаб їхньої біди.

Також, цікавий факт: човен виготовлений на тій же китайській фабриці, що й реальні човни, які використовують біженці для переправлення до Греції.

"Exodus" (1993–1999) (*див.додаток В*) — це масштабна серія чорно-білих фотографій бразильського фотографа Себастьяна Сальгадо, присвячена глобальній міграції, вигнанню та людським стражданням. Проєкт, над яким автор працював шість років, фіксує переміщення людей через війни, бідність, голод та демографічні зміни.

Сальгадо побував більш ніж у 35 країнах і фотографував життя біженців, людей у таборах, у дорозі та в бідних і переповнених районах міст. Проєкт розповідає про життя мільйонів людей, які були змушені залишити свої домівки, показуючи як важкі умови, так і їхню силу та витривалість. Матеріали цього проєкту були видані у вигляді великої фотокниги "Exodus" (видавництво Taschen) та представлені у вигляді міжнародної виставки, що документує фізичні та психологічні страждання біженців, а також їхні надії.

2.2 Образ теми у відеоарті

У відеоарті тема міграції часто розкривається через особисті історії людей, які змушені покинути свої домівки через війну, переслідування або економічні труднощі. На відміну від звичного нам документального кіно, відеоарт не просто фіксує події, а створює емоційний і символічний простір, у якому глядач може відчувати досвід мігрантів більш глибоко.

До цього можна використати вислів «між двома світами» — коли людина вже втратила свій дім, але ще не ввійшла у нове середовище. Художники часто використовують уповільнене відео, повтори, фрагментовані образи, звук і тишу, щоб передати відчуття невизначеності, втрати та очікування.

Також у відеоарті міграція часто показується не як абстрактна проблема, а як поєднання реальних людських долі. Це допомагає глядачу краще зрозуміти масштаби гуманітарних криз і водночас побачити індивідуальні історії, які стоять за ними.

Яскравим прикладом художника, який працює з темою міграції у відеоарті, є Lida Abdul. Вона є афганською відео- та перформанс-мисткинею, яка у своїх роботах досліджує наслідки війни, вигнання та втрати дому. Її відео часто мають символічний і поетичний характер: вона показує зруйновані простори, порожні пейзажі та людей, які намагаються відновити зв'язок із місцем, що було знищене війною. У своїх роботах вона передає ідею відновлення та надії, навіть після втрати батьківщини. Через відео вона показує, що міграція — це не лише фізичний переїзд, а глибокий психологічний і емоційний досвід.

Найвідоміша її робота *White House* (2005)

Це один із найвідоміших її відеоартів. Художниця показує зруйновані будівлі в Афганістані, які вона повільно фарбує в білий колір. Робота про відновлення після війни, втрату дому та надію на новий початок.

Dome (2005)

У відео хлопчик крутиться в руїнах мечеті, поки над ним пролітає військовий гелікоптер. Це символ дезорієнтації людини під час війни та втрати стабільного життя.

Отже, відеоарт є дуже гарним способом розкриття теми міграції у сучасному мистецтві. Завдяки поєднанню зображення, звуку та руху він дозволяє передати не лише те, що є по факту, а й глибокі емоційні переживання людей, які змушені залишати свої домівки.

У відеоарті міграція постає як складний досвід втрати, переходу та пошуку нового місця в світі. Художники через символічні образи, документальні фрагменти та метафоричні сцени показують стан людини “між двома реальностями” — старим і новим життям.

Таким чином, відеоарт не лише фіксує соціальні проблеми, а й допомагає глядачеві глибше їх усвідомити, формуючи емпатію та розуміння до досвіду мігрантів і біженців у сучасному світі.

Такі роботи також мають важливе соціальне значення, оскільки привертають увагу до гуманітарних криз і проблем біженців. Вони допомагають глядачеві не лише спостерігати, а й емоційно співпереживати героям відео. Таким чином, відеоарт стає інструментом осмислення сучасних глобальних подій і людських доль.

Крім того, відеоарт сприяє формуванню більш чутливого та усвідомленого ставлення суспільства до людей, які опинилися в ситуації вимушеної міграції.

2.3 Власний досвід

Хочу розповісти про свій досвід міграції, який також допоможе мені у роботі. Все почалось 24.02.2022. Це страшна дата для кожного українця. Дата, яка стала переломним моментом у житті. Іноді я питаю себе: “А це все

насправді відбувається зі мною?”.

Тоді я була ученицею 11-Б класу ліцею №6 міста Первомайский (зараз Златопіль) Харківської області, готувалася до ЗНО і мріяла навчатися в університеті як звичайний студент. Я прокинулась від дзвінка рано вранці, де близька мені людина сказала: “Ми всі загинемо”. Я нічого не могла зрозуміти, і ввімкнула телевізор, де побачила інформацію про повномасштабне вторгнення. Я не могла повірити в це, згадуючи історії моєї прабабусі, яка пережила Другу світову війну. Раптом я почула вибух, і з того моменту моє життя змінилося назавжди. До цього моменту я хвилювалася через ЗНО, вступ до університету. Мріяла одягнути гарну сукню на випускний вечір, провести своє останнє літо як дитина, та у вересні йти у доросле, нове життя. Тоді все змінилося, і вперше, головною мрією 16 річної школярки, стало життя: моє та моїх рідних. Перший тиждень війни було важко морально. Мені не хотілося їсти, взагалі нічого, я майже не спала. Кожну секунду я дивилася інформацію про обстріли. Мені пощастило, бо мій будинок залишився цілим, і мої рідні також. З часом я трохи звиклась з цією думкою, і у вересні 2022 як і мріяла, я переїхала у Харків, але вже через вимушені обставини. А далі 3 роки як в тумані: тривога, обстріл, немає світла, ховаюсь в укриття. Це стало звичним життям, де вночі ти сидиш у ванній кімнаті, та мрієш, що сьогодні залишишся жива, а вранці йдеш на роботу. З часом нерви почали брати своє, психіка не витримала, в мене почались панічні атаки, я не могла спати навіть коли було спокійно, мені всюди ввижались звуки шахедів, навіть коли їхала машина. Мої батьки наполягали, щоб я покинула Україну, та почала життя спочатку. Я довго не хотіла, бо не могла залишити родину, сестер, які через вимушені обставини не могли поїхати. Батьки все ж наполягли, бо переживали через мій психічний стан та мою безпеку, тому я обрала Норвегію і поїхала у невідомість.

Перший пункт у самому початку процесу міграції, це приїзд у місто Rode, де знаходиться пункт прийому біженців. Ви надаєте документи про вашу ситуацію, і далі потрібно чекати. Якщо людей багато, ви очікуєте у маленькому таборі або у транзитному мутаку.

1. Табір біженців. Перед табором вам треба пройти реєстрацію у поліції

та надати необхідні документи для подачі заявки на отримання колективного захисту. Надання колективного захисту – це надання дозволу на проживання особам, які знаходяться у небезпеці, і з цієї причини не можуть повернутися додому. Якщо ваша заявка на розгляді та немає зайвих питань - ви у таборі. Місто Rode дуже маленьке містечко, але у таборі може бути дуже багато людей. Коли я там перебувала, нас було 800 людей. У таборі знаходяться від 3 до 21 дня, час вашого знаходження там залежить від вашої заявки та прохань.

2. Після табору ви потрапляєте в мутак. Мутак (норвезькою – Mottak) – це розподільчий табір для біженців, де вони живуть, очікуючи на оформлення документів та переїзд до тимчасового житла у комунах. Найчастіше це готель, пансіонат або комплекс кілька поверхових будинків. У мутаку біженці перебувають від 3 до 6 місяців, все індивідуально та неможливо змінити процес. Там ви отримуєте колективний захист та тимчасове ВНЖ. У мутаку найдовше та найважче знаходитись, але працівники (норвежці) намагаються організовувати різні заходи, курси мови та екскурсії.
3. Останній етап, це комуна та інтропрограма. Комуна це адміністративна одиниця другого і найнижчого рівня в Норвегії. Норвегія поділяється на 18 фюльке та 356 комуни. Столиця Осло вважається і фюльке, і комуною одночасно.

Комуни представляють місцеве управління в Норвегії та відповідають за ряд завдань, таких як початкова освіта (до 10 класу), дитячі установи, планування районів та доріг, технічні послуги, амбулаторне лікування, безробіття тощо. У комуні вам надають житло, та можливість ходити на заняття та вивчати норвезьку мову на рівні з усіма, тобто повна інтеграція у закони, життя країни.

Спочатку мені було страшно, бо інша країні, люди. Все лякало, я дуже сумувала за домівкою і рідними. Сумувала за українським кліматом, навіть продуктами. Адаптація була важкою, в мене почались захворювання, про які я навіть не здогадувалась. Спочатку мені здалось, що стало ще гірше, бо

опинившись у безпеці, стрес почав проявлятися ще більше. Я постійно спілкувалась з рідними, не могла сприймати сьогодення. Також, я потрапила у мутак в горах, де світло було лише пару годин на день, я бачила тільки темряву, гори і сніг. Це все ще більше пригнічувало мене, але норвежці які працювали в мутаку намагалися кожен день придумати різні заняття та активності, святкували різдво, я навіть отримала маленький подарунок. Це все дозволило відчувати себе хоч трохи в безпеці та полегшити мій стан. Трохи з часом мені ставало легше, але звуки літаку я сприймала дуже важко, також різкі та гучні звуки. Знаходячись у безпеці, я зрозуміла наскільки мені погано, але також я зрозуміла, що я можу нормалізувати свій стан, та пожити звичайним життям. Зараз я у гарному місці Тронхейм. Море, більш теплий клімат, люди, - це все допомагає кожен день відчувати себе більш стабільно та легше. Насправді, за півроку, мій стан не став краще, але я впевнена що я в безпеці. Також тяга до України зростає з кожним днем, і це не виправити, бо там мій дім, рідні, моє життя.

Отже, я через свої переживання, через власний досвід хочу показати те, що проживаю сама, і я впевнена, що люди які опинились у моїй ситуації, відчують те ж саме. Тому, моя відеоробота буде зрозуміла і для тих, хто проходить процес біженства, і для тих, хто не стикався з цим.

Висновки розділу 2

У цьому розділі була піднята тема міграції та сучасного мистецтва на цю тему.

Були проаналізовані роботи сучасних митців, які через мистецтво показують життя біженців. Вони використовують фото, інсталяції та інші види мистецтва, щоб показати, як людям важко без дому, як вони сумують і шукають нове місце для життя.

Також була розглянута тема відеоарту. У таких роботах часто показують страх, втрату, спогади та відчуття, що людина ніби “між двома світами”, це буду показувати я у своїй роботі.

Окремо я описала свій власний досвід, бо він допоміг мені краще зрозуміти цю тему. Я сама проходила через переїзд, стрес і адаптацію в іншій країні, тому ці почуття мені дуже близькі.

РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ ТА ХУДОЖНЯ КОНЦЕПЦІЯ ВІДЕОАРТ РОБОТИ «ПТАХА»

3.1 Ідея та концепція роботи Територіальні рамки

Норвегія, місто Тронхейм/ Україна, місто Харків

Хронологічні рамки створення вересень 2025 – травень 2026 **Структура та обсяг роботи**

1. Препродакшн

На цьому етапі я здійснюю дослідження теми вимушеної міграції у сучасному мистецтві та аналіз проєктів, близьких за тематикою роботи «Птаха». Формую основну ідею, концепцію та драматургічну структуру відеороботи. Пишу логлайн, синопсис та сценарний план, визначаюся з ключовими образами й візуальними рішеннями. Також шукаю та підбираю локації, які відповідатимуть задуму, планую знімальний процес, шукаю акторів, та вирішую яку техніку буду використовувати.

2. Продакшн

Проводжу зйомку та остаточно обираю локації для того, щоб максимально втілити свій задум. Особливу увагу приділяю самому зображенню та моментам, які мають показати щось більш ліричне. Підбираю одяг за тематикою відеоролику.

3. Постпродакшн

Завершальний етап, проводжу відбір відзнятого матеріалу, монтаж відеороботи, формую цілісну художню структуру . Виконую кольорову корекцію для підсилення емоційного впливу, додаю звукові ефекти, музичний супровід, можливі графічні або текстові елементи. Після цього роблю фінальні правки, уточнюю художні акценти та завершаю роботу.

ЛОГЛАЙН

Молода дівчина, вимушено відірвана від дому через війну, існує між спогадами про Батьківщину та новою реальністю, де образ птаха стає символом втрати, свободи, тривоги й постійного пошуку місця, яке знову можна назвати домом.

ІДЕЯ

Тема вимушеної міграції через власний досвід дівчини, яка опинилась в іншому, безпечному середовищі, але залишається пов'язаною з рідним містом емоціями, в якому триває війна.

КОНЦЕПЦІЯ

Відеоарт будується на контрасті між: фізичною безпекою, внутрішньою тривогою, спогадами про дім.

Також є художній прийом, де дівчина бачить в спорудах, здеркальних відображеннях та вулицях Тронхейма свій рідний Харків.

Це створює подвійну реальність, де знаходячись в одному місці, людина бачить інше місце.

СИНОПСИС

Героїня, молода українська дівчина, вимушено переселена через війну, прогулюється вулицями нового міста, намагаючись прийняти безпечне життя. Мирні пейзажі, музика та міський простір дарують їй короточасне відчуття радості, однак знайомі архітектурні образи, віддзеркалення та інформаційні повідомлення повертають її до спогадів про дім і родину, що залишилася в Харкові. Через поєднання реальності, пам'яті та внутрішньої тривоги розкривається психологічний стан людини, яка фізично врятувалася від війни, але емоційно продовжує жити в її межах.

3.2 Драматургічна структура відеороботи

СЦЕНАРНИЙ ПЛАН

Сцена 1. Місто/Знайомство з простором

Головна героїня йде містом посміхаючись. Камера рухається за нею змінюючи різні ракурси: збоку, ззаду, крупні плани обличчя, рук, та кадри міста. Атмосфера легка та невагома.

Використовуються кадри будівель, вулиць, історичних споруд. Головний акцент — відчуття тимчасового внутрішнього спокою. Сама атмосфера дає зрозуміти, що небезпеки немає.

Сцена 2. Перший тригер

Проголюючись, героїня бачить будинок, схожий на той, що вона бачила в Харкові, і з'являється перший тригер. Відбувається перехід за допомогою монтажу, де героїня бачить Харків та своїх рідних, які махають їй біля того самого схожого будинку. Потім кадр повертається в реальність. Обличчя героїні змінюється: з'являється сум, розгубленість, посмішки більше немає.

Сцена показує перший розрив між реальністю та неприйняттям її. Атмосфера трохи напружена.

Сцена 3. Відображення.

Героїня підходить до води. Вона дивиться у своє відображення.

Камера знімає воду та її образ у воді, вона посміхається. Далі крупним планом обличчя дівчини, вона кліпає. Атмосфера стає темнішою.

Через монтаж з'являється її відображення, але де вона разом з родиною у відображенні. Після цього вона знову кліпає та повертається у реальність, де

вона сама.

Героїня через своє відображення розуміє свою самотність та сум за домівкою.

Сцена 4. Музика/тригер війни

Героїня йде далі. Кадри міста також є. Вона чує музику з кафе поряд. Дівчина посміхається, починає танцювати. Потім кадр стає темнішим, з'являється звук повітряної тривоги, хоча героїня стоїть на місці. Зйомка йде по колу, також знімаючи крупним планом обличчя, де видно переляк та сум. Далі кадр повертається у звичний стан, знову є музика. Дівчина трохи стоїть і потім йде далі.

Цим кадром я хочу показати, що тригери не залишають нас просто так, і навіть у безпеці будуть нагадувати про себе.

Сцена 5. Повідомлення як тригер

Героїня йде далі, дивлячись на місто, атмосфера трохи напружена (сам колір зображення трохи темніший ніж звичайно). Далі звук повідомлення, дівчина відкриває телефон, де бачить повідомлення про обстріл її міста, атмосфера стає ще більш напруженою. Героїня пише повідомлення сестрі, де питає чи все добре у неї і надсилає повідомлення про обстріл. Декілька секунд вона чекає, та не отримавши повідомлення йде далі, атмосфера залишається напруженою.

Сцена 6. Літак

Дівчина чує звук, та на пару секунд все завмирає. Це звук літака. Вона стоїть, на її обличчі паніка та страх. Вона підіймає голову, і далі наче згадує що вона в безпеці (роздивляється навколо, кадри будівель) бачить літак, на її обличчі з'являється посмішка. Сцена дуже емоційна.

Сцена 7. Фінал/образ птаха

Героїня стоїть на березі моря, бачить зграю птахів. Чує звук повідомлення, у повідомленні сестра написала що все добре, атмосфера стає світлішою. Декілька кадрів моря, птахів. Зграя птахів пролітає над нею в сторону моря.

Далі кадр з Харкова, де також зграя птахів разом з рідними дівчини. Далі знову кадр героїні, і оператор відходить назад, залишаючи її саму, атмосфера стає темнішою поки зовсім не зникне.

Фінал дає обсяг на роздум, де показує що головна героїня зовсім сама, але в її серці завжди є дім.

КОНСТРУКЦІЯ (композиція)

Експозиція: Знайомство з головною героїнею, показ її емоційного стану, на початку все легко та радісно, як звичайна прогулянка містом, без зайвих думок та хвилювань. Також з'являється птаха, який кружляє над героїнею весь час.

Зав'язка: На цьому етапі можна побачити перші хвилювання головної героїні, її марики, які вона бачить на самоті. Це все видно через кадр з схожим будинком, який викликав перший тригер. Вона одразу змінилися в обличчі, повернувши хвилювання та відчуття, що вона в небезпеці.

Розвиток дії: Продовження марев. Де б головна героїня не була, їй всюди ввижаються рідні, звуки тривоги, схожі місця. Вона налякана та не розуміє що відбувається, і найважче, що вона проходить це сама. Марева бачить тільки вона. Перехожі не реагують на звук літака, і кожна її спроба відчувати себе в безпеці, обривається новим тригером.

Кульмінація: Повідомлення. Головна героїня, вже налякана тригерами, бачить повідомлення, де написано про обстріл в Харкові. Вона доходить до піку хвилювань, пише повідомлення сестрі щоб спитати чи все добре, на яке не

отримує відповіді. Героїня переживає справжній стрес, і не знає як полегшити свої хвилювання.

Розв'язка: Вже налякана головна героїня вирішує піти до моря, щоб заспокоїтись, вона бачить зграю птахів, які кружляють над нею, вона бачить в них свободу. Через короткий час героїня отримує повідомлення від сестри, де вона пише що все добре, і наче невагомий тягар спадає з неї. Вона подумки каже птаху, який слідував за нею весь час, щоб він летів у рідний край разом зі своєю зграєю, і дивиться в сторону моря. З'являється останній тригер, але вже легкий, де героїня бачить сестру поряд з птахами. На обличчі головної героїні посмішка, і вона залишається сам на сам зі своїми думками.

Основні місця дії:

Вулиці міста Тронхейм, вихід до фйорду у м. Тронхейм, центр м. Харків

Дійові особи:

Головна героїня

Сестра головної героїні

Жанр:

Відеоарт

Художній образ:

Марева головної героїні та птаха, який зустрічається при кожному мареві. Головна героїня бачить птаха, який наче слідує за нею, і бачить у ньому себе. Таку ж налякану та загублену. Птаха не знає куди їй податися, бо вона загубила свою зграю та зійшла з напрямку. Дівчина відчуває, що в неї немає домівки та вона також загублена і покинута, сам на сам зі своїми страхами та

маревом.

Засоби втілення задуму: Монтаж відбувається у програмі DaVinci Resolve. Також будуть використані кадри з двох країн - Норвегія та Україна.

Єдина дія: Головна героїня проживає свій тягар на самоті, а у кінці відпускає його разом з зграєю птахів.

Назва сценарію: «Птаха »

Прив'язка до конкретної аудиторії: Молодь з різних країн, яка проходила або не проходила досвід вимушеної міграції, та більш старші люди.

Сценарій та розкадрування:

Див. Додаток С

3.3 Звукове та візуальне рішення:

Візуальне рішення:

Візуальне рішення побудоване на основі реальних кадрів міста, героїні, кадрів з іншої країни, та монтажу. Основним рішенням є контраст між реальним містом та внутрішніми страхами героїні. У роботі використовуються реальні кадри міста, води, архітектури що створюють атмосферу безпеки та звичайного життя.

Крупні плани обличчя, рук, погляду та деталей допомагають передати внутрішні переживання героїні. Особливе значення мають символічні образи - будинок, вода, відображення, птах, літак і небо. Це все нагадує героїні рідний дім та дозволяє повернутися у спогади про нього.

Також, монтаж відіграє дуже важливу роль у роботі. Плавні переходи, затемнення, накладання кадрів і появу маревних образів родини створюється

відчуття розриву між минулим та теперішнім. Для передачі самого настрою героїні, її внутрішні відчуття та психологічний стан, буде використовуватись затемнення на деяких кадрах, та зміна тону зображення. Це розкриє кадр та внутрішні відчуття головної героїні. Також буде використовуватись монтаж на кадрах з родиною головної героїні, та кадрами з відображенням у воді. Монтаж потрібен для повної передачі відчуття героїні, для того щоб глядач повністю відчув всі емоції повністю.

Звукове рішення:

Звукове рішення відеоарту допомагає передати емоційний стан героїні та відчувати атмосферу роботи.

У відео використовуються звуки міста, води, музики яка грає з кафе, також на фоні буде грати 012453_Atmospheric Piano & Violin Music 01 Freesound Community (без авторських прав).

У сценах, де є спогади або марева, використовується більш повільна та емоційна частина музики, щоб підкреслити сум і тугу за домом. Особливу роль відіграють різкі звукові переходи: звук повітряної тривоги, вибухів та літака. Вони використовуються в моменти, коли головна героїня бачить марева. Ці звуки допомагають зрозуміти, що відбувається у голові головної героїні. Також, вони показують, що безпечне місце та країна не допомагають героїні відчувати себе в безпеці. Вона постійно чує тригери, які повертають її назад, у часи коли вона була у Харкові. Головна героїня і далі реагує на звуки як на небезпеку.

У фінальних кадрах використовуються спокійні природні звуки, а саме, шум моря, вітер і птахи. Це допомагає створити спокійне завершення роботи, наче головна героїня відпускає свої марева, і музика також це показує.

3.4 Технічна реалізація

Технічна реалізація відбувається на основі поєднання відеоарту та живої

ЗЙОМКИ.

Сама відеозйомка буде відбуватися на смартфон, для того щоб передати живий кадр та для того щоб глядач відчував себе поряд з героїнею. Також буде використовуватися штатив, для більш плавної картинки та гарної стабілізації кадру. Також я використовую мікрофон, для того щоб записати живі звуки води та міста.

Світло та зйомка. Більшість сцен будуть зніматися у природному денному світлі. У вечірніх сценах (сцена біля моря) буде використано доступне міське освітлення (ліхтарі), яке формує контраст для кращого поглиблення у атмосферу.

Кольорокорекція. Кольори змінюються залежно від емоційного стану сцени.

На початку будуть теплі кольори, які передають безпеку та спокій. У середині більш холодні кольори, які передають небезпеку та розгубленість. У сценах з тригерами - різкий контраст та затемнення. У фіналі - природні, м'які тони з домінуванням кольору моря та вечірнього неба.

Фінальна робота буде змонтована у форматі 4K або Full HD, тривалість самої роботи становить 3 хвилини.

Висновки розділу 3

Цей розділ найважливіший, бо він розповідає про основні етапи створення відеороботи «Птаха», від початкового задуму до повної реалізації. Було показано як формується ідея та реалізується задум.

За допомогою сценарного плану ми розкрили історію героїні, її відчуття та емоційний стан, через події, образи, марева, та символічні образи. Образ птаха це передача відчуття героїні, наче вона сама птаха - загублена та налякана, в іншій країні, без дому та рідних.

Технічна частина роботи поєднує реальну зйомку, звуки, світло та монтаж, який допомагає передати марева героїні та створити відчуття двох реальностей - теперішньої та спогадів.

У результаті всі художні та технічні рішення працюють разом та передають головний задум - навіть у безпеці не буває спокійно, якщо ти не вдома.

ВИСНОВКИ

Отже, у моїй відеоарт роботі було досліджено проблему вимушеної міграції, та психологічний стан біженців. Під час створення роботи я проаналізувала причини та наслідки вимушеної міграції людей, їх проблеми та емоційні переживання. Заглиблюючись у цю тему, я зрозуміла, що проблему вимушеного біженства треба добре досліджувати а також допомагати людям, які проходять через це. Аналізуючи доступні джерела та спираючись на власний досвід я прийшла до висновку, що зараз вимушеним біженцям дають час та можливість адаптуватися до подій, прийти у нормальний психологічний стан.

Я розробила художню концепцію своєї відеороботи, надала інформацію про сам відеоарт і чому, на мою думку, він підходить до моєї роботи. Був проведений знімальний процес за сценарієм, обрана музика та проведений монтаж, також я додала символічний образ “птаха” у якому головна героїня бачить себе та провела паралелі між минулим та теперішнім, яке героїня не може відпустити.

У результаті була створена трьоххвилинна відеоарт робота. Робота акцентує увагу на важливості підтримки, безпеки та людяності у сучасному світі. Сенс моєї роботи, щоб глядач відчув те, що відчуває біженець. Для тих, хто зіткнувся з вимушеною міграцією, це нагадування, що вони не самі, для інших це нагадування цінувати своє життя, та кожен день.

Я вважаю, що тема вимушеної міграції є надзвичайно актуальною сьогодні, а мистецтво може допомогти людям краще зрозуміти переживання інших.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА :

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Stephanie_Comilang Вікіпедія Stephanie Comilang
2. <https://www.ukrainianrefugees.no/regler-for-a-soke-asyl-i-norge/> Колективний захист в Норвегії
3. https://zakordon.24tv.ua/tabori-dlya-bizhentsiv-norvegiyi-shho-take-motak-yaki-umovi-tam_n2350465 Інформація про табори для біженців
4. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D0%B8_%D0%9D%D0%BE%D1%80%D0%B2%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97 Комуни Норвегії Вікіпедія
5. <https://www.rada.gov.ua/>
6. Книга Важливі навички в періоди стресу: ілюстроване керівництво
Довідковий номер ВООЗ: WHO/EURO:2021-361-40096-56774
7. <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine> United Nations High Commissioner for Refugees
8. Малала Юсуфзай “Ми – переміщені”
9. <https://nastavnik.diakonija.lv/> Інформація про психологію біженців
10. Книга «Video Art» Sylvia Martin
11. Енциклопедія сучасної України
12. lissongallery.com - сайт з інформацією та роботами китайського художника-активіста Ай Вейвєя
13. Фотокнига Exodus: Humanitarian Crisis від Sebastião Salgado.
14. kunsthall314.art - сайт з роботами Lida Abdul.
15. <https://pixabay.com/sound-effects/musical-012453-atmospheric-piano-amp-violin-music-01-58431/> - музика, яка буде грати на фоні, без авторських прав.

ДОДАТКИ

Додаток А

Law of the Journey, 2017, Ai Weiwei

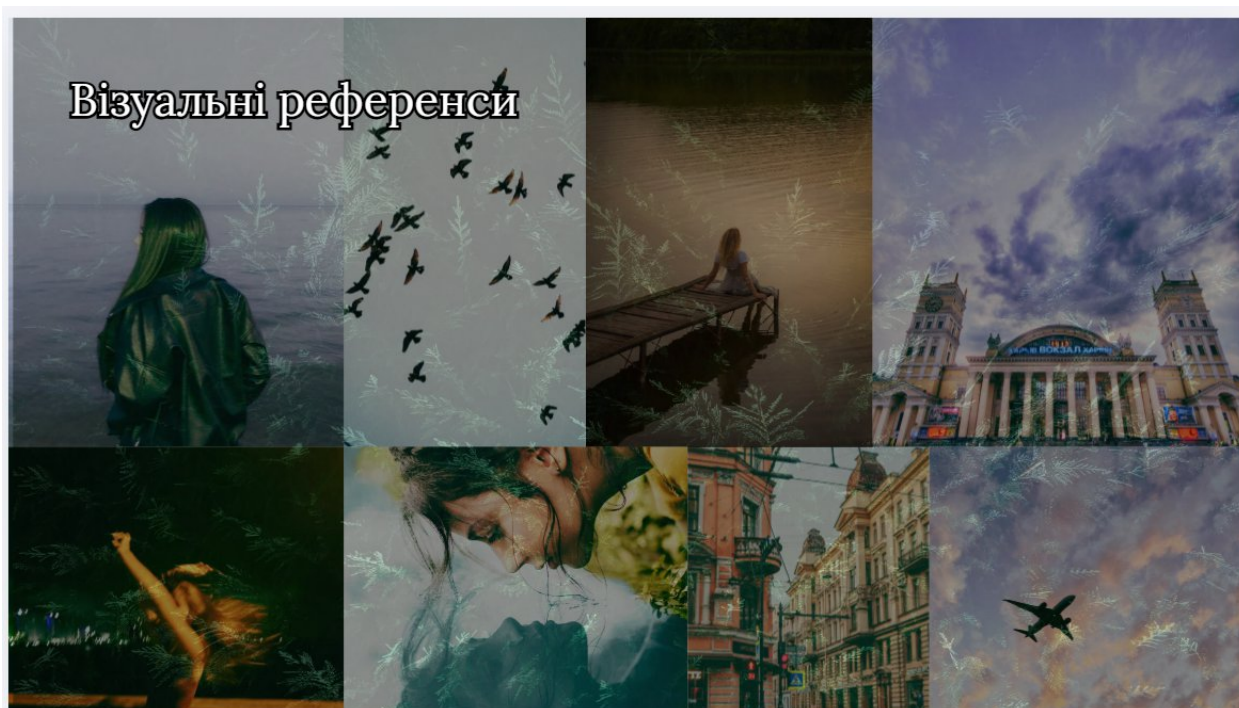
Додаток В

Sebastião Salgado — фотографія з серії Exodus, 1990–2000

Додаток С

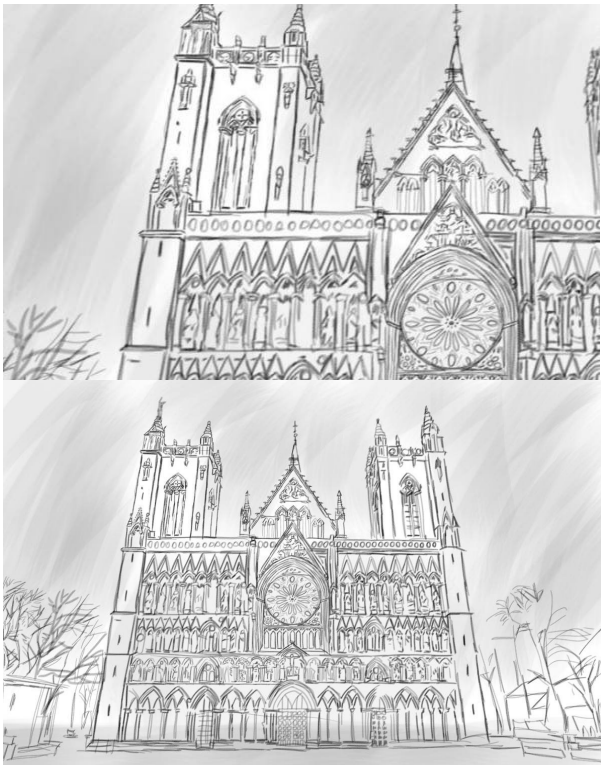
Візуальні референси

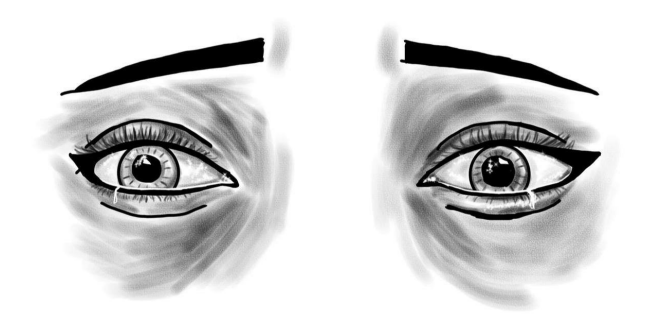
Додаток D

СЦЕНАРІЙ ТА РОЗКАДРУВАННЯ

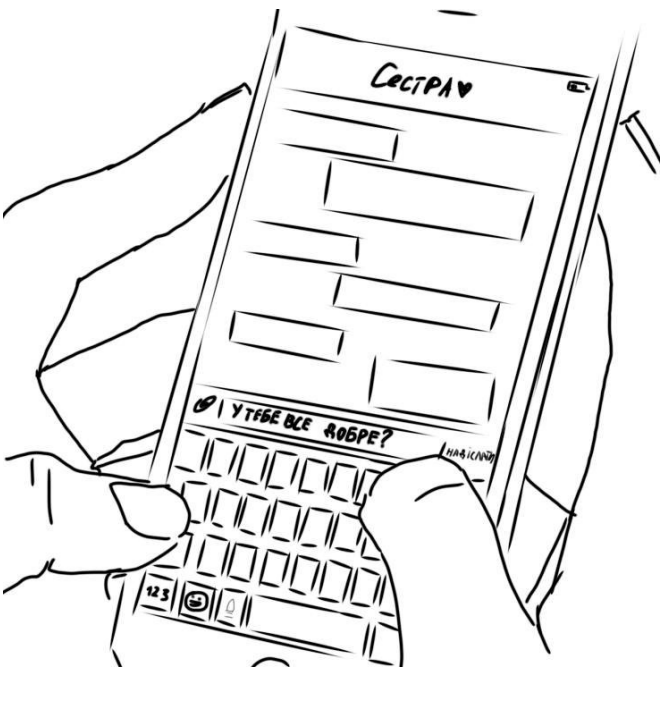
1	Відео	Розкадрування
2	Місто Тронхейм. Героїня входить у кадр. Початок відео. Настрій веселий, дівчина готова до пригод. Трохи кадрів міста та самої дівчини. <i>Середній план</i>	
3	Місто Тронхейм. Героїня повертається обличчям, показує свій гарний настрій та посміхається. Все добре та радісно. <i>Крупний план</i>	

4	Місто Тронхейм Кадри міста. <i>Загальний та середній план</i>	
5	Місто Тронхейм. Кадр міста. <i>Загальний та середній план</i>	
6	Місто Тронхейм. Кадр зі спини, героїня йде спокійно. Вона прогулюється та роздивляється споруди. <i>Середній план</i>	

7	Місто Тронхейм. Героїня обернулась в іншу сторону та побачила знайоме місце в Харкові, де стояла її сестра. <i>Середній план</i>	
8	Місто Харків. Кадр міста. <i>Загальний план</i>	
9	Місто Харків. Сестра героїні, яка кличе її до себе. <i>Загальний план</i>	

10	Місто Тронхейм. Очі героїні, які наповнилися сльозами. <i>Крупний план</i>	
11	Місто Тронхейм. Марево розвиднілось, героїня побачила знову звичний пейзаж, та на її обличчя повернулася посмішка. <i>Загальний план</i>	
12	Місто Тронхейм. Дівчина йде далі. <i>Загальний план</i>	

13	Місто Тронхейм. Кадр міста. <i>Загальний план</i>	
14	Місто Тронхейм. Головна героїня підходить до води та роздивляється своє відображення. Вона кліпає, і на секунду з'являється відображення її сестри. Головна героїня лякається, але потім розуміє що це марево та йде далі. <i>Середній та крупний план</i>	

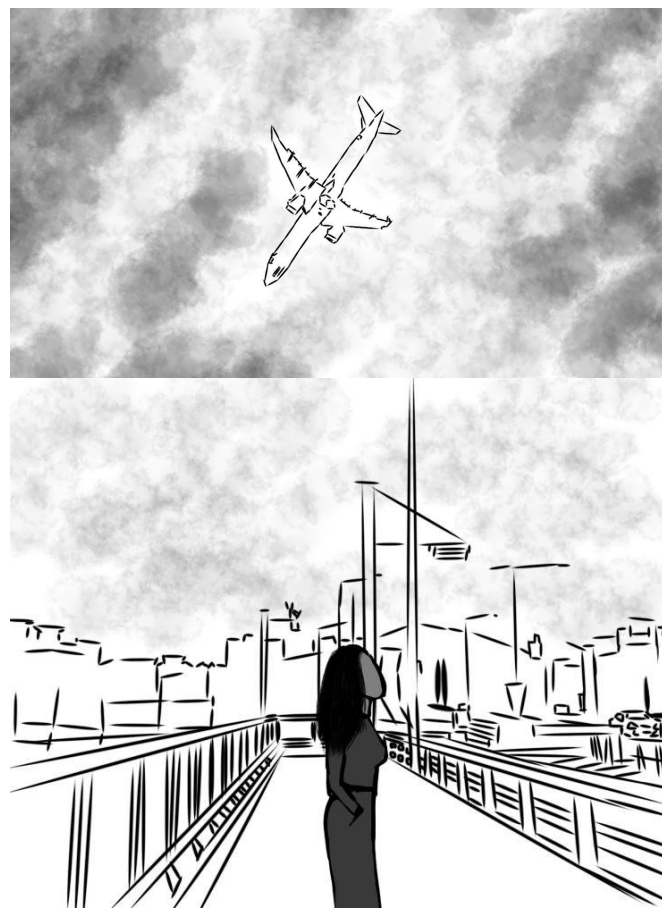
15	Місто Тронхейм. Головна героїня приходить на площу міста, і чує музику. Вона трохи розслабляється та починає танцювати. На неї дивляться перехожі з посмішкою, і вона також посміхається іншим. Раптом вона завмирає, бо чує звук повітряної тривоги. Серце завмирає. Але через пару секунд все проходить. <i>Загальний та середній план</i>	
16	Місто Тронхейм Головна героїня чує звук повідомлення, дістає телефон та бачить інформацію що у Харкові був обстріл. Дівчина швидко пише повідомлення сестрі: “у вас все добре?” , але відповіді не отримує <i>Середній та крупний план</i>	

17

Місто Тронхейм.

Все ще з важким серцем
головна героїня йде далі.
Вона чує звук літака, і на
мить лякається та дивиться
в небо. Зрозумівши, що це
звичайний літак вона
трохи заспокоюється та
може йти далі.

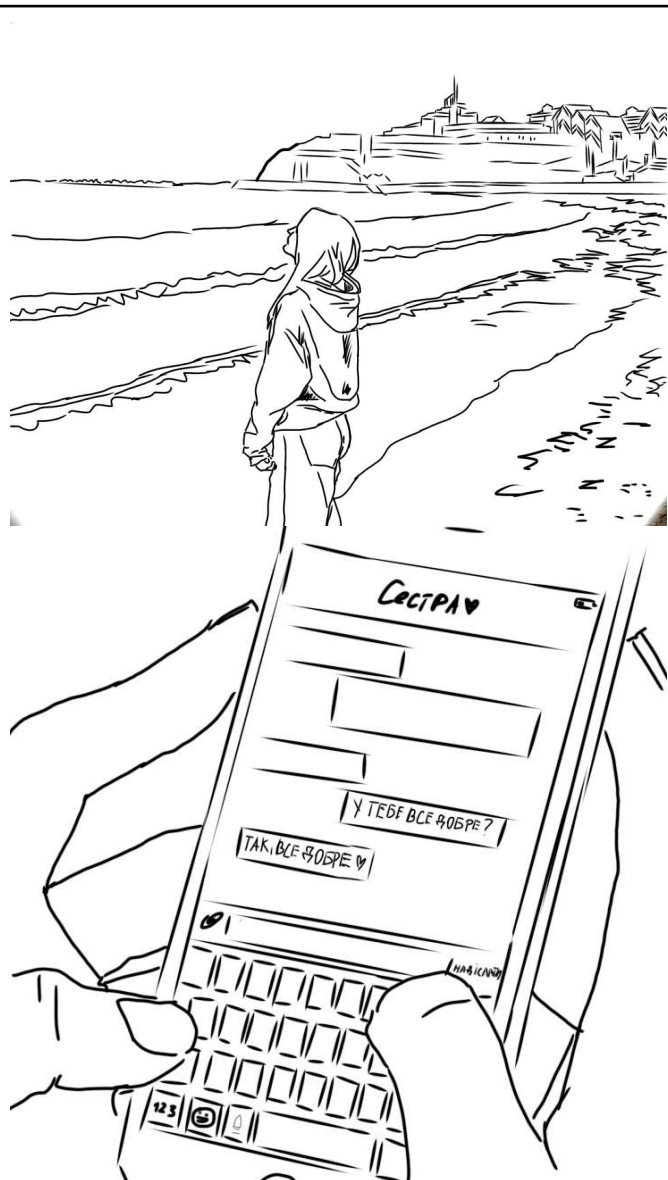
*Загальний та середній
план.*

18

Місто Тронхейм.

Головна героїня приходить до моря, вважаючи, що море заспокоїть її хвилювання, вона спойно дивиться в даль, згадуючи своїх рідних. Вона чує звук повідомлення та з важким серцем дивитися у телефон. Повідомлення від сестри: “так, все добре”. Тягар з серця спадає. *Загальний, крупний та середній план.*

19	Місто Тронхейм. Заспокоївшись, героїня бачить зграю птахів. Вони летять, і дівчина відпускає з ними своє хвилювання. <i>Загальний та середній план</i>	
20	Місто Харків. Знову марево, де героїня бачить свою сестру у рідному Харкові, поряд тих самих пташок. Сестра їй махає, але на жаль героїня не може відповісти. Кадр повертається на героїню та поступово стає темним. Залишаючи дівчину саму на сам з її думками. <i>Загальний та середній план.</i>	